

FÖRSLAG

Kvalitetssäkring av hela läkemedelskedjan på äldreboende – genom ny arbetsmetod som skapar en lärande vardag

Bakgrund/problemområde:

Kvaliteten i äldres läkemedelsanvändning är ofta bristfällig. Ordination, hantering och administration av läkemedel är lika viktig som uppföljning och utvärdering av insatt läkemedelsbehandling.

*”Det finns ingen enskild åtgärd, exempelvis läkemedelsgenomgångar som kan lösa dagens problem med läkemedelsbehandling av äldre patienter. Istället krävs flera samtidiga förändringar som rör informationshantering, rutiner och hjälpmedel för förskrivning och behandlingsuppföljning, distribution av läkemedel samt utbildningsinsatser. Vårdens organisation och ansvarsfördelning bör också anpassas och klargöras. Flera aktörer måste samverka runt patienten...”*¹

Under många år har man i länder som England och USA haft apotekare som en del av vårdteamet på sjukhus. Arbetssättet har visat sig ge både höjd kvalitet och sänkta kostnader. I Sverige är det fortfarande ganska ovanligt att apotekare deltar i vårteamet. En del sjukhus, vårdcentraler och äldreboenden har med hjälp av apotekare tillämpat arbetsmodell med mångprofessionella team med väldigt goda resultat som följd. En studie som är ett samarbete mellan Apoteket Farmaci, Akademiska sjukhuset i Uppsala och Uppsala Universitet visade nyligen att apotekare som arbetade integrerat i vårdteamet minskade återbesök och återinläggningar på sjukhuset².

Genom att introducera en läkemedelsspecialist (apotekare/klinisk farmaceut) i teamet sjuksköterska, vårdpersonal och läkare på särskilt boende borde man kunna kvalitetssäkra hela läkemedelskedjan i kommunala äldreboenden. Arbetsmetoden bygger på att man tillsammans kontinuerligt utvärderar förutsättningar och behov på äldreboendet, identifierar problemområden och utifrån detta skapar ett lärande i vardagen.

Nyckelord:

Kvalitetssäkring av hela läkemedelskedjan – behovsanpassat lärande i vardagen.

Mål:

På Stockholms Stads äldreboenden hitta en arbetsmetod för läkemedelshantering och läkemedelsbehandling – från ordination till intag – som är så bra som möjligt. Systematisk och regelbunden utvärdering av läkemedelsbehandlingen för vårdtagarna inom kommunens äldreomsorg genom läkemedelsgenomgångar. All personal som arbetar med de äldre i kommunens omsorg skall känna till gällande riktlinjer för läkemedelsbehandlingen av äldre samt vara medveten om riskerna som felaktig läkemedelsbehandling kan medföra. Både sjuksköterskor och övrig vårdpersonal skall känna och ta ett ansvar för att observera och rapportera vårdtagarnas symtom. Rutiner ses över och ändras vid behov, så att en ökad patientsäkerhet uppnås. En lärande organisation skapas, som använder alla vardagliga problemställningar inom området läkemedel, dvs. såväl användning som hantering, till ett kontinuerligt lärande.

Insatser:

En apotekare/farmaceut från Apoteket Farmaci ingår i arbetslaget på ett äldreboende tre dagar i veckan under 6 månader, bidrar med sina läkemedelskunskaper på alla nivåer där det behövs och stödjer ett naturligt lärande i vardagen.

¹ SBU-rapport ”Äldres läkemedelsanvändning – hur kan den förbättras?” Maj 2009

² Archives of Internal Medicine, Vol 169, Maj 11, 2009 ”A Comprehensive Pharmacist Intervention to Reduce Morbidity in Patients 80 Years or Older”

Uppföljning:

En extern part utvärderar denna nya arbetsmodell genom ett antal parametrar som bestäms enligt överenskommelse.

För att utvärdera varaktigheten i förändringsarbetet föreslås tre mätpunkter:

- Startläget
- Efter 6 månader, när farmacevten har fullföljt sitt uppdrag.
- Efter 12 månader

Förutsättningar:

Apotekaren/farmacevten skall ingå i arbetsteamet och bidrar med sina läkemedelskunskaper på olika nivåer såsom läkemedelsförvaring, läkemedelshantering, utbildningar och läkemedelsgenomgångar.

Exempel:

- Beställa mediciner samt packa upp och lagerföra
- Använda avvikelserna i läkemedelshantering som en förbättringsmöjlighet genom att diskutera, utbilda och följa upp.
- Bistå och initiera rutinförbättringar när så är nödvändigt.
- Delta i arbetsgruppens teammöten.
- Stödja befintliga metoder eller stötta införandet av en ny metod för kontinuerliga läkemedelsgenomgångar/utvärdering av vårdtagarnas läkemedelsbehandling.
- Använda befintliga datastöd, alternativt Apoteket Farmacis datastöd ApoMed för att fånga upp brister i läkemedelsbehandlingen med utgångspunkt från Socialstyrelsens kvalitetsindikatorer.
- Gå igenom medicinlistorna regelbundet och förbereda samt delta i ronderna.
- Utifrån identifierade behov vidta nödvändiga behovsanpassade stödåtgärder t.ex. utbildning av sjuksköterskor i kvalitetsindikatorer och andra riktlinjer gällande medicinering av äldre.
- I samverkan med verksamhetschef utbilda vårdpersonalen i läkemedelskunskap och viktiga symtom att iaktta hos vårdtagaren som behöver rapporteras till sjuksköterskan. Samt behovsanpassad utbildning i läkemedelshantering för all personal, dvs. vikten av att hantera läkemedel rätt för att uppnå önskvärd effekt.
- Fungera som stöd och diskussionspartner för introduktion av en arbetsmetod för lärande i vardagen.

För att arbetsmodellen ska bli framgångsrik krävs att äldreboendet

- Har en tydlig arbetsledning och att personalen är öppen för förändringar
- Möjliggör att introduktionen av ny arbetsmetod får ta nödvändig tid, så att alla känner sig delaktiga och resultatet blir en bestående kvalitetsförbättring.

Utvärdering av insatsen exempelvis genom uppföljning av sjuksköterskornas och vårdpersonalens attitydförändring, antal avvikelser och förändring i medicineringen av vårdtagarna. Rapport.

Pris:

Tre dagar/vecka under sex månader på en boendeenhet	Tre dagar/vecka under sex månader på två boendeenheter
378 000 kronor exkl. moms (2009 års nivå)	756 000 kronor exkl. moms (2009 års nivå)

Britta Olme
Chef marknad och Tjänster
Tel: 070-581 22 10
Mail: britta.olme@apoteketfarmaci.se

Roswitha Abelin
Försäljningsansvarig
Tel: 010 – 447 51 44
Mail: roswitha.abelin@apoteketfarmaci.se